

necessity of amendments to Part 1 of Art. 8 of the Penal Code proposed a new version of Art. 51 of this act is discusses to improve regulation of punishment in the form of arrest.

Key words: *legal status of prisoners, the right to information, regime, execution of punishment of arrest.*

УДК 349.42

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВ НА ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ З ПРАВАМИ НА БАГАТОРІЧНІ НАСАДЖЕННЯ, ЯКІ НА НІЙ РОЗТАШОВАНІ

Я. О. Самсонова, кандидат юридичних наук, асистентка
Національний університет
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Розглянуто поняття багаторічних насаджень із земельної та економічної точок зору. Зазначено їх класифікацію за чинним законодавством України. Проаналізовано різні концепції співвідношення прав на багаторічні насадження з правами на земельну ділянку, на якій вони розташовані, через визнання або невизнання таких насаджень окремими об'єктами цивільних прав та можливість їх віднесення до рухомих або нерухомих речей.

Ключові слова: *багаторічні насадження, земельна ділянка, виноградники, об'єкти цивільних прав, нерухомість.*

Постановка проблеми. Із проголошенням постановою Верховної Ради України від 18 грудня 1990 р. № 563-ХІІ «Про земельну реформу» всіх земель України об'єктом земельної реформи, серед найважливіших завдань якої було формування ринку землі, земля набула статусу об'єкта цивільно-правових угод [1]. Земельні ділянки посіли основне місце в системі об'єктів нерухомості, маючи відповідну специфіку та виступаючи природним системним утворенням з власною структурою та взаємозв'язком елементів, які її складають (грунти, корисні копалини та інші природні елементи, що органічно поєднані та функціонують разом з нею).

Становлення нових земельних відносин відбувалося і продовжує відбуватися шляхом прийняття великої кількості нормативно-правових актів, спрямованих на ефективне використання земельно-ресурсного потенціалу країни, які в силу своєї кількості та неузгодженості містять низку суперечностей та

прогалин. Багато практичних та теоретичних питань виникає стосовно встановлення правового режиму земельних ділянок та об'єктів, які на них розміщені (ліси, багаторічні насадження, водні об'єкти та ін.). Саме на важливості встановлення правового режиму пов'язаних із земельною ділянкою об'єктів наголосив А. Луняченко, який зазначив, що під поняттям землі як об'єкта правового регулювання слід розуміти тільки ті її елементи, стосовно яких визначено правовий режим [2, с. 20].

Формулювання цілей. Основною метою статті є визначення співвідношення прав на багаторічні насадження з правами на земельну ділянку, на якій вони розташовані, через визнання або невизнання виноградних насаджень окремими об'єктами цивільних прав і можливість віднесення їх до рухомих або нерухомих об'єктів.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Проблеми співвідношення та взаємодії прав на земельну ділянку з правами на розташовані на ній інші об'єкти за законодавством України розглядають: В. Федорович, А. Мірошніченко, Р. Марусенко, П. Кулинич, М. Шульга, О. Глотова, А. Луняченко, І. Спасибо-Фатєєва та ін. Незважаючи на велику кількість наукових досліджень із цих питань, співвідношення такого об'єкта, як багаторічні насадження, із земельними ділянками на сьогодні залишається недостатньо дослідженим у вітчизняній юридичній літературі та викликає багато запитань при застосуванні на практиці.

Виклад основного матеріалу. Проблема встановлення правової природи такого об'єкта, як багаторічне насадження, пов'язана з невизначеністю на законодавчому рівні відповідного поняття, яке має багатогранну специфіку. З точки зору земельних відносин за п. 27 ГОСТ 26640-85 «Землі. Терміни та визначення», який затверджено постановою Державного комітету СРСР зі стандартів від 28 жовтня 1985 р. № 3453, багаторічне сільськогосподарське насадження тлумачиться як сільськогосподарське угіддя, що використовується під штучно створені деревні, кущові або трав'янисті багаторічні насадження, призначені для отримання врожаю плодово-ягідної та лікарської продукції, а також для декоративного оформлення територій. До багаторічних сільськогосподарських насаджень належать сад, виноградник, ягідник, плодовий розплідник та ін. Отже, йдеться про різновид земельних угідь. Далі при тлумаченні окремих понять, які належать до таких насаджень, слід звертатися до відповідного спеціального законодавства. Наприклад, згідно із п. 4 ст. 1 Закону України від 16 липня 2005 р. № 2662-IV «Про виноград та виноградне вино», під виноградниками слід розуміти промислові насадження винограду для виноробства на площі понад 0,5 гектара [3]. Але з цього поняття не зовсім зрозуміло, що має на увазі законодавець: якісну характеристику земельних

угідь, кількісну характеристику виноградних насаджень або їх нерозривне поєднання?

В економічному аспекті відповідно до Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, затвердженого наказом Головного управління Державного казначейства України від 10 грудня 1999 р. № 114, багаторічні насадження розглядаються як основні засоби виробництва поряд із земельними ділянками, які обліковуються на окремих субрахунках (101 «Земельні ділянки»; 108 «Багаторічні насадження») [4]. За цим нормативним актом до багаторічних насаджень слід відносити: штучні багаторічні насадження незалежно від їх віку; плодово-ягідні насадження всіх видів (дерева та кущі), озеленювальні та декоративні насадження на вулицях, площах, в парках, садах, скверах, на території установ, у дворах житлових будинків, живі огорожі, снігозахисні та полезахисні смуги, насадження для укріплення пісків і берегів річок, яро-балочні насадження та ін.; штучні насадження ботанічних садів та інших науково-дослідних установ і учбових закладів для наукових цілей та інші штучні багаторічні насадження. Спільним наказом Головного управління державного казначейства України і Державного комітету статистики України від 2 грудня 1997 р. № 125/70 затверджено окрему Типову форму № ОЗ-8 обліку основних засобів в бюджетних установах для тварин і багаторічних насаджень [5]. Таким чином, в економічному сенсі насадження розглядаються як окремі багаторічні рослини.

Проблема визначення багаторічних насаджень як окремих об'єктів цивільних прав виникла, наприклад, у процесі паювання земель з наданням роз'яснення Державним комітетом по земельних ресурсах у Листі від 16 липня 2004 р. № 14-17-11/6317 щодо порядку передачі часток земель та майна членам колективних сільськогосподарських підприємств і організацій у власність, згідно з яким відносини між новими власниками земельної ділянки (паю) та власником багаторічних насаджень (які не підлягають паюванню за п. 21 Методики уточнення складу і вартості пайових фондів майна членів колективних сільськогосподарських підприємств, у тому числі реорганізованих, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2001 р. № 177 [6]) мають бути врегульовані шляхом укладання цивільно-правових угод. Таким чином, цим роз'ясненням було порушено імперативність ч. 2 ст. 79 Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 р. та ч. 3 ст. 373 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 р., які регламентують єдність земельних ділянок та розміщених на них водних об'єктів, лісів та багаторічних насаджень, і внесено багато непорозумінь при тлумаченні і застосуванні відповідних норм.

Про це свідчить перш за все аналіз судової практики. Так, ухвалюючи рішення про задоволення позову, Тарутинський районний суд Одеської об-

ласті виходив з того, що багаторічні насадження (виноградники) є особливим об'єктом (річчю), щодо якого можуть виникати цивільні права і обов'язки. За обставинами справи було укладено договори купівлі-продажу багаторічних насаджень, за якими було продано майно як основні засоби виробництва у вигляді багаторічних насаджень, які знаходяться на земельній ділянці, розташованій на території Вільненської сільської ради, що належить продавцеві на праві приватної власності. У рішенні від 25 травня 2009 р. суд вказав на те, що виноград не може рости без землі, яка фактично призначена для обслуговування винограду, констатувати, що земля є приналежністю основної речі (винограду), в силу чого у позивача, крім права власності на багаторічні насадження, виникло право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис), на якій виноградники знаходяться. Це рішення було скасовано Апеляційним судом Одеської області [7].

Отже, виходячи з розуміння багаторічних насаджень як багатолітніх рослин, слід зауважити, що їх природний зв'язок із землею як єдиного цілого об'єкта є безспірним, але не можна стверджувати, аналізуючи чинне законодавство, про існування стійкого правового зв'язку між ними.

Із набуттям чинності Закону України від 1 липня 2004 р. № 1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» [8] проблема визначення рухомості або нерухомості такого об'єкта, як багаторічні насадження, виявилась дуже актуальною. Це пов'язано з неврегульованістю чинним законодавством України цього питання і необхідністю державної реєстрації прав на нерухомі об'єкти. Відповідно до ст. 181 ЦК України та ст. 2 вказаного Закону до нерухомих речей (майна) належать земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни призначення. Отже, в цій нормі законодавець встановлює природний та технічний (зв'язок із землею, що зумовлює функціональне призначення і застосування речі) критерії віднесення речей до нерухомих. За ч. 1 ст. 181 ЦК України законодавцем, крім технічного та природного, визначено додатковий юридичний критерій віднесення майна до нерухомості — це державна реєстрація [9, с. 55]. За названими критеріями промислові виноградні насадження як багаторічні рослини цілком підпадають під визначення нерухомого майна. По-перше, виноградні кущі, що у своїй сукупності створюють виноградні насадження, кількість і якість яких визначено у проекті на створення виноградних насаджень, котрий затверджується Міністерством аграрної політики та продовольства України (ч. 3 ст. 2 Закону України «Про виноград та виноградне вино» [3]), вказує на юридичну неможливість їх переміщення без знецінення. По-друге, ч. 1 ст. 2 зазначеного Закону вказує на обов'язковість реєстрації в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, політику в сфері сільського

господарства, виноградних насаджень технічних та столових сортів у господарствах усіх форм власності. Однак визначення таких об'єктів окремим видом нерухомості суперечитиме іншим нормам законодавства (ч. 2 ст. 79 ЗК України, ч. 3 ст. 373 ЦК України) і викликатиме багато питань щодо їх державної реєстрації.

Виходячи із аналізу законодавства різних країн, можна дійти висновку про те, що у ньому закріплено такі концепції співвідношення об'єктів матеріального світу із землею: самостійності усіх об'єктів; складових частин головної речі (землі); головної речі та її приналежності і концепція складної речі.

Концепція самостійності нерухомих об'єктів щодо земель, на яких вони розташовані, була притаманна цивільному законодавству Російської Федерації до 2006 р., згідно з яким багаторічні насадження та ліси вважалися самостійним об'єктом нерухомості (ст. 130 ЦК РФ від 30 листопада 1994 р.) [10]. Але з виникненням проблем щодо державної реєстрації угод із багаторічними насадженнями поряд з обумовлюючим питанням про необхідність взагалі їх реєстрації законодавець вирішив внести зміни Федеральним законом від 4 грудня 2006 р. № 201-ФЗ [11] до ст. 130 ЦК РФ і виключити з неї багаторічні насадження разом із лісами. Сьогодні концепцію самостійності багаторічних насаджень як об'єктів нерухомості без окремої державної реєстрації прав на них закріплено, наприклад, у ст. 142 ЦК Республіки Таджикистан від 30 червня 1999 р. [12] та ст. 117 ЦК Республіки Казахстан від 27 грудня 1994 р. [13].

Досліджуючи концепцію складової частини речі перш за все слід звернутися до аналізу її легального визначення, що міститься в ч. 1 ст. 187 ЦК України, яка вказує на те, що ознакою складової частини є неможливість відокремлення її від єдиної речі без її пошкодження або істотного знецінення. Пошкодження єдиної речі при виокремленні певної складової частини полягає у тому, що при цьому втрачається, так би мовити, «відповідна ланка в єдиному технологічному ланцюзі», що унеможливує її функціонування [9, с. 102]. У чинному національному законодавстві прямо не вказано на те, що багаторічні насадження, які розташовані на земельній ділянці, вважаються складовою частиною речі (наприклад, як за § 93 Цивільного уложення Німеччини (далі — ЦУН) [14, с. 17]). Багаторічні рослини, які знаходяться на земельній ділянці, створюють з нею єдине органічне ціле. Відокремлення їх від ділянки треба розглядати як зміну якісних природних характеристик ділянки. Але не в усіх випадках ми можемо стверджувати саме так. Якщо йдеться про декілька кущів винограду на земельній ділянці, то їх перенесення можливе без суттєвого знецінення як земельної ділянки, так і самих насаджень. А коли ми розглядаємо виноградні насадження,

створені відповідно до ст. 2 Закону України від 16 липня 2005 р. № 2662-IV «Про виноград та виноградне вино» за Проектом на створення виноградних насаджень, затвердженим Міністерством аграрної політики та продовольства України і зареєстрованим у центральному органі виконавчої влади, що реалізує аграрну політику, політику у сфері сільського господарства [3], то повинні виходити з того, що вони складають єдиний цілий об'єкт — виноградник, де насадження є складовою частиною земельної ділянки. Взагалі для правильного вирішення питання про можливість відокремлення від речі без її пошкодження або істотного знецінення того чи іншого об'єкта необхідним є застосування як юридичних знань, так і спеціальних технічних та економічних, що обґрунтовується вузькою галузевою специфікою різноманітних об'єктів. Такі функції повинні виконувати відповідні фахівці, а також органи, на які покладено обов'язки з технічного обліку, опису та реєстрації таких об'єктів, надаючи при дослідженні відповіді на такі питання, як: функціональне призначення об'єкта; ступінь його участі у виробничому циклі підприємства; наявність або відсутність зв'язку з землею, на якій об'єкт знаходиться, з урахуванням його функціонального призначення; можливість або неможливість переміщення конкретного об'єкта з урахуванням збереження його функціонального призначення, а також розрахувати можливі збитки при такому переміщенні тощо [15, с. 5–6]. Саме після вирішення кола відповідних питань можна говорити про результати, які дозволять з достатньою точністю розмежувати різні об'єкти, що знаходяться на території однієї земельної ділянки.

При переході права на об'єкт за ч. 2 ст. 187 ЦК України, яка має імперативний характер, його складові частини не підлягають відокремленню. Це слугує гарантією охорони прав нового набувача єдиної речі у разі, якщо після укладення договору на її придбання буде встановлено, що така річ не збігається з предметом укладеного правочину через відокремлення від неї хоча б однієї складової частини [9, с. 102]. Слід зауважити, що, незважаючи на імперативність ст. 187 ЦК України, законодавством не встановлено заборону на укладання правочину стосовно переходу права власності до іншої особи, предметом якого буде складова частина такої речі, наприклад виноградні куші. Але після його укладання кожна складова стане вже окремою річчю з відповідними правовими наслідками, зокрема зміною вартості та правового режиму.

На відміну від зазначеної концепції у ст. 188 ЦК України йдеться про сукупність декількох окремих речей, які утворюють єдине ціле, що дає змогу використовувати його за призначенням. Оскільки багаторічні рослини і земля, на якій вони розташовані, не є окремими фізично не поєднаними речами, кваліфікувати їх співвідношення за цією статтею вважається недоречним. При

укладанні правочину щодо такої сукупної речі договором може бути встановлено інші умови переходу права власності, ніж ті, що вказані у статті. Таким чином, правильне тлумачення статей 187 та 188 ЦК України в контексті досліджуваної проблематики має дуже велике значення через відмінності умов переходу права власності об'єкта та визначення юридичної долі його складових частин.

Розглядаючи концепцію «головної речі та її приналежності» стосовно співвідношення земельної ділянки та багаторічних насаджень, зазначимо таке. Поділ речей на головну річ і приналежність закріплено у ст. 186 ЦК України. При тлумаченні положень цієї статті вчені-цивілісти зазначають, що головна річ і приналежність у фізичному сенсі — це самостійні речі, внаслідок чого їх не можна розглядати як складну річ, а приналежність не може вважатися складовою частиною головної речі [9, с. 99]. Головна річ та приналежність пов'язані спільним призначенням, де остання покликана обслуговувати головну річ. Юридична доля приналежності спричинена долею головної речі, якщо інше не встановлено договором або законом. Ця норма є диспозитивною на відміну від обов'язковості переходу з правом на річ її складової частини (ст. 187 ЦК України) та передбачає можливість укладання окремих договорів щодо головної речі та її приналежності. Але у ст. 186 ЦК України не зазначено, до яких речей належить приналежність — рухомих чи нерухомих, що викликає складнощі при кваліфікації понять «приналежність речі» та «складова частина речі» і відповідні проблеми визначення їх юридичної долі.

З метою розв'язання зазначеної проблеми доцільно послатися на досвід німецького законодавства [14], норми якого чітко визначають, що приналежністю є рухомі речі, які, не будучи складовими частинами речі, слугують її господарському призначенню і у зв'язку з цим знаходяться у просторових відносинах з головною річчю (§ 97 ЦУН). Нормативно перелічуючи у § 98 приналежності, які можуть слугувати господарському призначенню (машини, устаткування, скот, засоби виробництва, інвентар та добрива), ЦУН окремо встановлює порядок придбання та відчуження приналежностей земельної ділянки (§ 926).

Зважаючи на викладене, складовою частиною земельної ділянки можна визначити те, що з нею фізично поєднано, в той час як розташовані на земельній ділянці і необхідні для її функціонування рухомі речі треба розглядати як її приналежність, яка теж може бути поєднана із земельною ділянкою, але механічним шляхом. Цей підхід дозволяє чітко розмежувати в контексті досліджуваної проблематики, як кваліфікувати, наприклад, такий об'єкт майнових відносин, як виноградник. При визначенні правового режиму виноградних насаджень необхідно виходити з того, що земельна ділянка разом з її складовими частинами (кущами винограду) створює головну річ, а предмети інвен-

тарю та шпалери, які обслуговують ці насадження і пов'язані з ним спільним призначенням, є приналежністю.

Еталонним зразком визначення співвідношення прав на земельну ділянку як складної речі та розташованих на ній об'єктів слід уважати німецьке законодавство, згідно з яким відносно земельної ділянки як базисного утворення інші речі можуть існувати у стані істотної складової речі (§ 93–94), належності (§97) та тимчасово приєднаної речі (§ 95) [14]. Спеціальної згадки про поділ речей на рухомі та нерухомі ЦУН не містить. Загальне визначення істотної складової частини земельної ділянки відповідно до § 94 ЦУН передбачене через ознаку віддільності. Це будівлі, споруди та продукти земельної ділянки, доки вони пов'язані із землею. При цьому останнє положення роз'яснюється таким чином, що насіння стає складовою частиною з моменту посіву, рослина — з моменту її посадки. Істотні складові речі за § 93 ЦУН не можуть бути предметом окремих прав без будь-яких винятків. Отже, на відміну від українського законодавства за ЦУН, який не визнає концепцію самостійності пов'язаних між собою об'єктів, не можуть бути предметом окремих прав, наприклад, будинок та земельна ділянка, яка на ньому знаходиться, у зв'язку з чим не виникає проблем визначення їх правових режимів і встановлення власника.

Підбиваючи підсумок цього дослідження, зазначимо, що для українського законодавства сьогодні залишається актуальною проблема поділу речей та визначення критеріїв такого поділу, які, на думку Н. Дювернуа, «до такої ступені обезразличены, что указать, где вещь составная и цельная, а где одна к другой относится как главная к принадлежности, весьма нелегко» [16, с. 642]. У більш розвинених системах права правовий режим земельної ділянки встановлюється шляхом нормативного визначення її структури, тобто змісту як об'єкта. Український законодавець, не визначаючи структури земельної ділянки, визначає зміст права власності на таку земельну ділянку, як єдиний об'єкт (ст. 373 ЦК України, ст. 79 ЗК України), через що виникає багато складнощів кваліфікації його складових частин та визначення їх юридичної долі. Але стосовно земель сільськогосподарського призначення ч. 2. ст. 22 ЗК України визначає, що до них належать сільськогосподарські угіддя, зокрема багаторічні насадження, та несільськогосподарські.

Висновки. Проаналізувавши різні підходи співвідношення багаторічних насаджень як довголітніх культур із земельними ділянками, де вони розташовані, вважаємо, що такі рослини за чинним законодавством України слід розглядати складовою частиною відповідної земельної ділянки як головної речі в силу їх фізичної та юридичної неподільності, що слідує принципу їх «єдиної долі». Виходячи з цього, з метою уникнення непорозумінь, які виникають в практичній діяльності при укладанні правочинів, поняття багато-

річних насаджень та їх класифікацію слід визначити і закріпити на законодавчому рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про земельну реформу : постанова Верховної Ради України від 18.12.1990 р. № 563-ХІІ // Відом. Верхов. Ради УРСР. — 1991. — № 10. — Ст. 100.
2. Луначенко А. В. Землі сільськогосподарського призначення: правовий режим використання громадянами на праві власності / А. В. Луначенко ; Одес. нац. юрид. акад. — О. : Латстар, 2002. — 180 с.
3. Про виноград та виноградне вино : Закон України від 16.07.2005 р. № 2662-IV // Відом. Верхов. Ради України — 2005. — № 31. — Ст. 419.
4. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ та Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ : наказ Головн. управління Держ. казначейства України, М-ва фінансів України від 10.12.1999 р. № 144 // Офіц. вісн. України. — 2000. — № 1. — Ст. 14.
5. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів, що належать установам і організаціям, які утримуються за рахунок державного або місцевих бюджетів, та Інструкції з їх складання : наказ Головн. управління Держ. казначейства України, Держ. комітету статистики України від 02.12.97 р. № 125/70 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
6. Про врегулювання питань щодо забезпечення захисту майнових прав селян у процесі реформування аграрного сектору економіки : постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2001р. № 177 // Офіц. вісн. України. — 2001. — № 9. — Ст. 356.
7. Український юридичний портал. База судових рішень [Електронний ресурс] // Режим доступу: jurportal.org/writ/9755092.
8. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р., № 1952-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
9. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. — Т. 4: Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки / за ред. І. В. Спасиво-Фатеевої. — Серія Коментарі та аналітика. — Х. : ФО-П Колісник А. А., 2010. — 768 с.
10. Гражданский кодекс Российской Федерации : Федеральный закон РФ от 30.11.94 г. № 51-ФЗ [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.consultant.ru/popular/gkrfl/>
11. О введении в действие Лесного кодекса Российской Федерации: Федеральный закон РФ от 04.12.2006 г. № 201-ФЗ // СЗ РФ. — 2006. — № 50. — Ст. 5279.
12. Гражданский кодекс Республики Таджикистан от 30.06.1999 г. [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://mmk.tj/ru/legislation/legislation-base/codecs/>
13. Гражданский кодекс Республики Казахстан от 27.12.1994 г. [Электронный ресурс] // Режим доступа: zakon.kz/207667-grazhdanskoe...respubliki.html.
14. Гражданское уложение Германии: Вводный закон к Гражданскому уложению; пер. с нем.; научн. редакторы А. Л. Маковский и др. — М. : Волтерс Клувер, 2004. — 816 с. (Серия «Германские и европейские законы»; Кн. 1).

15. Зрелов А. П. Регистрация прав на недвижимое имущество и сделок с ним: правовые и налоговые аспекты / А. П. Зрелов, М. В. Краснов, О. К. Чеснокова. — М. : Статус-Кво 97, 2005. — 204 с.
16. Дювернуа Н. Л. Чтения по гражданскому праву. — Т. 1: Введение и часть общая: Вып. 1—1902; Вып. 2: Лица. Вещи, 1902; Вып. 3: Изменение юридических отношений. Учение о юридической сделке, 1905. Т. 1: Вып. 1—3 / Н. Л. Дювернуа, засл. проф. С.-Петербур. ун-та. — 4-е изд. — С.-Пб. : Тип. М. М. Стасюлевича, 1902. — 959 с.

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ СООТНОШЕНИЯ ПРАВ НА ЗЕМЕЛЬНЫЙ УЧАСТОК С ПРАВАМИ НА МНОГОЛЕТНИЕ НАСАЖДЕНИЯ, КОТОРЫЕ НА НЕМ НАХОДЯТСЯ

Самсонова Я. А.

Рассмотрены понятие многолетних насаждений с земельной и экономической точек зрения. Указана их классификация по действующему законодательству Украины. Проанализированы разные концепции соотношения прав на многолетние насаждения с правами на земельный участок, на котором они находятся, через признание или непризнание таких насаждений отдельными объектами гражданских прав и возможность их отнесения к движимым или недвижимым вещам.

Ключевые слова: многолетние насаждения, земельный участок, виноградники, объекты гражданских прав, недвижимость.

LEGAL REGULATION OF THE CORRELATION OF RIGHT FOR THE LONG-TERM PLANTING WITH THE RIGHT FOR A PLOT OF LAND, WHERE THEY ARE SITUATED

Samsonova Y. O.

The concept of long-term plantings from the economic and agrarian point of view was studied in this article, and it is provided their classification according to the current legislation of Ukraine. Different conceptions of the correlations of rights for the long-term plantings with the rights for a plot of land, where they are situated, were considered through acceptance or non-acceptance of such plantings as separate objects of civil rights and a possibility of their labelling as mobile or immobile things.

Key words: long-term plantings, plot of land, vineyard, objects of civil rights, immobile things.